

संगणक संकेतक : 20071214154535001

यशवंत पंचायत राज अभियान २००७-२००८

राज्यातील अत्युत्कृष्ट जिल्हा परिषदा,
पंचायत समित्या व ग्राम पंचायतीसाठी
पुरस्कार योजना.

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग

शासन निर्णय क्र. झेडपीए १००७/प्र.क्र. १५६/पंरा-१

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक : १९ नोव्हेंबर २००७.

वाचा:- शासन निर्णय क्रमांक : झेडपीए १००६/प्र.क्र.११५/पंरा-१,
दिनांक १२ जानेवारी, २००७.

प्रस्तावना :

ग्रामीण महाराष्ट्राच्या विकासामध्ये पंचायत राज संस्थांचे योगदान मोठे आहे. राज्यामधील विकासाच्या सर्व योजना पंचायत राज संस्थांमार्फत राबविल्या जातात. तेव्हा पंचायत राज संस्थांच्या कामगिरीनुसार प्रोत्साहित करून त्यांची कार्यसंस्कृती वाढविणे आवश्यक आहे. यासाठी राज्यात पंचायत राज संस्थांमधून प्रशासकीय व्यवस्थापन व विकास कार्यात उत्कृष्ट काम करणा-या जिल्हा परिषदा, पंचायत समित्या व ग्रामपंचायतीसाठी सन २००५-२००६ या आर्थिक वर्षापासून विभाग व राज्य अशा दोन्ही स्तरांवर अभिनव पुरस्कार योजना सुरू करण्यात आली आहे. तसेच सन २००७-२००८ मध्येही सदर कार्यक्रम राबविण्यात येणार असून ही योजना यापुढे कायमस्वरूपी राबविण्यात येणार आहे.

शासन निर्णय :

राज्यातील पंचायत राज संस्थांतील प्रशासकीय व्यवस्थापन व विकास कार्यात उत्कृष्ट काम करणा-या जिल्हा परिषदा, पंचायत समित्या व ग्रामपंचायतीसाठी सन २००५-२००६ या आर्थिक वर्षापासून विभाग व राज्यस्तर अशा दोन स्तरांवर अभिनव पुरस्कार योजना सुरू करण्यात आली आहे.

पंचायत राज संस्थांची पुरस्कारासाठी निवड करताना पुरस्काराचे स्वरूप, पुरस्कारासाठी पात्र संस्था, पुरस्कारासाठी विविध स्तरावर विचारात घ्यावयाच्या बाबी व मूल्यांकन पद्धती खालीलप्रमाणे निश्चित करण्यात येत आहेत.

पुरस्काराचे स्वरूप : राज्यातील अत्युत्कृष्ट तीन जिल्हा परिषदा, तीन पंचायत समित्या व तीन ग्रामपंचायतींना राज्यस्तरावर तसेच दोन पंचायत समित्या व तीन ग्रामपंचायतींना विभागस्तरावर पुरस्कार देण्यात येतील.

अ) राज्यस्तर पुरस्कार :

जिल्हा परिषदा :- १. प्रथम पारितोषिक -

रु. ५,००,०००/- रोख रक्कम

स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र

२. द्वितीय पारितोषिक -

रु. ३,००,०००/- रोख रक्कम

स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र

३. तृतीय पारितोषिक -

रु. २,००,०००/- रोख रक्कम

स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र

पंचायत समिती :- १. प्रथम पारितोषिक -	रु. ३,००,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र
२. द्वितीय पारितोषिक-	रु. २,००,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र
३. तृतीय पारितोषिक	रु. १,००,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र
ग्रामपंचायती :- १. प्रथम पारितोषिक -	रु. ७५,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र
२. द्वितीय पारितोषिक -	रु. ५०,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र
३. तृतीय पारितोषिक -	रु. ३०,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र

ब) विभागस्तर पुरस्कार :

पंचायत समिती :- १. प्रथम पारितोषिक -	रु. १,००,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र
२. द्वितीय पारितोषिक -	रु. ५०,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र
ग्रामपंचायती :- १. प्रथम पारितोषिक -	रु. ५०,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र
२. द्वितीय पारितोषिक -	रु. ४०,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र
३. तृतीय पारितोषिक -	रु. ३०,०००/- रोख रक्कम स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र

वर नमूद केल्याप्रमाणे जिल्हा परिषदा, पंचायत समित्या व ग्रामपंचायती यांना देण्यात येणाऱ्या पारितोषिकांची एकूण रक्कम रु. ३३,७५,०००/- व पुरस्कार वितरणाच्या कार्यक्रमासाठी रु. ८,३१,६७०/- असे एकूण रु. ४२,०६,६७०/- ची तरतूद सन २००७-२००८ या आर्थिक वर्षात खर्च करण्यास पुरवणी मागणीद्वारे मंजूरी दिली आहे. विभागस्तरावर पहिले पारितोषिक मिळवणाऱ्या त्या त्या विभागातील फक्त एकच ग्रामपंचायत आणि पंचायत समिती राज्यस्तरावर होणाऱ्या स्पर्धेसाठी पात्र राहतील.

जिल्हा परिषदा (परिशिष्ट-अ), पंचायत समिती (परिशिष्ट-ब) व ग्रामपंचायती (परिशिष्ट-क)
याप्रमाणे मूल्यमापनाचे निकष व मूदे यांच्या प्रती सोबत जोडल्या आहेत.

जिल्हा स्तर : जिल्हास्तरीय पारितोषिक निवड समितीची संरचना पुढीलप्रमाणे असेल.

१. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	अध्यक्ष
२. अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी	सह अध्यक्ष
३. प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा	सदस्य
४. उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत)	सदस्य
५. उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (महिला व बालकल्याण)	सदस्य
६. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी नियुक्त केलेले दोन गट विकास अधिकारी.	सदस्य
७. उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (प्रशासन)	सदस्य सचिव

जिल्हा स्तरावरील पारितोषिक निवड समिती जिल्ह्यातील सर्व ग्रामपंचायतीच्या व पंचायत समित्यांच्या सन २००६-२००७ या वर्षातील कामकाज व प्रगतीबाबत विहित मूल्यांकन पद्धतीनुसार ग्रामपंचायतीची प्रथम, द्वितीय व तृतीय व पंचायत समित्यांची प्रथम व द्वितीय याप्रमाणे निवड करून निवडीच्या समर्थनार्थ अहवालासह विभाग स्तरावरील पारितोषिक निवड समितीकडे प्रस्ताव पाठवेल. तसेच जिल्हा परिषदेच्या कामकाजाबाबत परिपूर्ण अहवाल विभागीय आयुक्त कार्यालयास सादर करतील.

विभाग स्तर : विभागस्तरीय पारितोषिक निवड समितीची संरचना पुढीलप्रमाणे असेल.

१. विभागीय आयुक्त -	अध्यक्ष
२. उप आयुक्त (आस्था) -	सदस्य
३. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (विभागातील - १) (विभागीय आयुक्तांनी नियुक्त केलेले)	सदस्य
४. अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (विभागातील - १) (विभागीय आयुक्तांनी नियुक्त केलेले)	सदस्य
५. उप आयुक्त (विकास)	सदस्य सचिव

विभाग स्तरावरील पारितोषिक निवड समिती विभागातील सर्व जिल्हास्तरीय पारितोषिक निवड समित्यांकडून प्राप्त झालेल्या निवड प्रस्तावावर अभ्यास करील व जिल्हा समितीने निवडलेल्या ग्राम पंचायतीमधून विभागातून प्रथम, द्वितीय व तृतीय पुरस्कारासाठी तीन ग्रामपंचायती व प्रथम व द्वितीय पुरस्कारासाठी दोन पंचायत समित्यांची शिफारस राज्य समितीकडे करेल. त्याचप्रमाणे विभागातील सर्व जिल्हा परिषदांच्या कामकाज व प्रगतीबाबत विहित मूल्यांकन पद्धतीनुसार प्रथम क्रमांकाच्या जिल्हा परिषदेची निवड करून निवडीच्या समर्थनार्थ सविस्तर अहवालासह राज्यस्तरावरील पारितोषिक निवड समितीकडे प्रस्तावित करील.

राज्यस्तर : राज्यस्तरीय पारितोषिक निवड समितीची संरचना पुढीलप्रमाणे असेल.

१. सचिव (ग्राम विकास)	अध्यक्ष
२. प्रधान सचिव (जलसंधारण)	सह अध्यक्ष
३. उप सचिव (स्व.ग्रा.स्व.यो.)	सदस्य
४. उप सचिव (जलसंधारण)	सदस्य
५. उप सचिव (माहिती व तंत्रज्ञान) सामान्य प्रशासन विभाग	सदस्य
६. विशेष कार्य अधिकारी (पंचायत राज)	सदस्य सचिव

पंचायत राज संस्था मूल्यमापनासाठी सूचना :

१) पंचायत राज संस्थेचे मूल्यमापन सन २००६-२००७ या वर्षातील उद्दिष्ट व साध्याच्या आधारावर करावयाचे आहे.

२) ग्रामपंचायत, पंचायत समिती व जिल्हा परिषद यांच्या मूल्यमापनासाठी एकूण १०० गुण आहेत.

३) मूल्यमापन करताना बहुतांश मुद्यांमध्ये संबंधित योजनेतील कामाच्या प्रगतीच्या टक्केवारीच्या स्वरूपात गुण देणे अपेक्षित आहे. या अनुषंगाने वस्तुनिष्ठ पद्धतीने त्या मुद्याला गुण देय ठरतील.

४) काही मुद्यांसाठी विहित केलेल्या कमाल गुणांपैकी त्या योजनेतील साध्याच्या टक्केवारीच्या प्रमाणातच गुण अनुज्ञेय राहतील.

५) काही मुद्यांबाबत "होय" या स्वरूपात माहिती अपेक्षित आहे. अशा मुद्यांबाबत संबंधित ग्रामपंचायत, पंचायत समिती व जिल्हा परिषद यांचे उत्तर "नाही" असल्यास या मुद्यांसाठी शून्य गुण मिळतील.

६) काही मुद्यांबाबत "नाही" या स्वरूपात माहिती अपेक्षित आहे. अशा मुद्यांबाबत संबंधित ग्रामपंचायत, पंचायत समिती व जिल्हा परिषद यांचे उत्तर "होय" असल्यास या मुद्यांसाठी शून्य गुण मिळतील. याबाबत कोणतेही तारतम्य (Discretion) वापरावयाचे नाही.

संदर्भाधीन शासन निर्णयातील सूचनांनुसार तालुकास्तरावरून प्रस्ताव जिल्हास्तर समितीकडे व जिल्हा स्तरावरून प्रस्ताव विभागस्तर समितीकडे व त्यानंतर राज्यस्तरावर विहित केलेल्या कालमर्यादेत पाठवणे आवश्यक आहे.

बक्षिस योजनेसाठी पंचायत राज संस्था निवडीचे प्रस्ताव पाठविण्यासाठी कालमर्यादा

अ.क्र.	पंचायत राज संस्था	मूल्यमापन करणारी संस्था	मूल्यमापन/निवड प्रस्ताव जिल्हा परिषदेकडे सादर करण्याची अंतिम तारीख	जिल्हा परिषदेने मूल्यमापन/निवड प्रस्ताव विभागीय आयुक्तांकडे सादर करण्याची अंतिम तारीख	मूल्यमापन/निवड प्रस्ताव विभागीय आयुक्तांनी राज्य शासनाकडे सादर करण्याची तारीख
१	ग्रामपंचायत	पंचायत समिती	१०-१२-२००७	२७-१२-२००७	२१-१-२००८
२	पंचायत समिती	जिल्हा परिषद	१०-१२-२००७	२७-१२-२००७	२१-१-२००८
३	जिल्हा परिषद	विभागीय आयुक्त		२७-१२-२००७	२१-१-२००८

ग्रामपंचायत, पंचायत समिती व जिल्हा परिषद या सर्व स्तरांवरून मूल्यमापनाचे अहवाल कालमर्यादेचे भान ठेवून विभागीय आयुक्तांमार्फत राज्य शासनास सादर होतील याची जबाबदारी उप आयुक्त (विकास) यांची वैयक्तिकरीत्या राहिल. उप आयुक्त (विकास) यांनी याबाबत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचेशी सभन्वय ठेवून कार्यवाही करावयाची आहे.

अहवालाची क्षेत्रीय तपासणी :

या वर्षापासून विभागस्तर मूल्यमापन समितीने क्षेत्रीय भेटी देऊन त्यांच्या विभागात गुणानुक्रमाने क्रमवारीसाठी पात्र ठरलेल्या ग्रामपंचायती, पंचायत समित्या व जिल्हा परिषदा यांच्या अहवालातील माहितीची स्वैर पद्धतीने प्रत्यक्ष खात्री करावी, असा निर्णय शासनाने घेतला आहे. यानुसार विभागीय समिती ही ग्रामपंचायत, पंचायत समिती व जिल्हा परिषद यांच्या अहवालाची प्रत्यक्ष भेटी देऊन खात्री करील. या संदर्भात क्षेत्रीय भेटीमध्ये निदर्शनास आलेल्या बाबीसंदर्भात स्पष्ट अभिप्रायासह अहवाल राज्य शासनास सादर करील. विभागीय आयुक्तांकडून राज्यस्तरावर प्राप्त झालेल्या अहवालातील माहितीची आवश्यकतेनुसार स्वैर पडताळणी (Random Verification) राज्यस्तर समितीकडून केली जाईल.

जिल्ह्यातील प्रथम क्रमांकासाठी प्राप्त ठरलेल्या ग्रामपंचायत, पंचायत समिती यांच्या संदर्भात संस्थेची प्राथमिक माहिती व वैशिष्ट्यपूर्ण कामाची संक्षिप्त टिप्पणी तयार करून मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी निवडक छायाचित्रासह विभागीय आयुक्तांकडे पाठवावी. विभागीय आयुक्तांनी विभागातील प्रथम क्रमांकाची ग्रामपंचायत, पंचायत समिती व जिल्हा परिषद यांच्याबाबत संस्थेची प्राथमिक माहिती व वैशिष्ट्यपूर्ण कामाची संक्षिप्त टिप्पणी राज्य शासनाकडे पाठवावी. या माहितीच्या आधारे बक्षिस वितरण समारंभाच्यावेळी संबंधित संस्थेच्या कामाबाबत चित्रफीतीच्या सहाय्याने प्रस्तावना करणे सुलभ होईल.

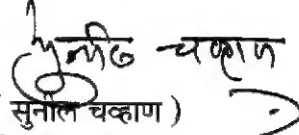
वरील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन व्हावे.

राज्यस्तरावरील पारितोषिक निवड समिती विभागस्तरीय पारितोषिक निवड समित्यांकडून प्राप्त झालेल्या निवड प्रस्तावावर अभ्यास करून विभागस्तरीय समितीने निवडलेल्या ग्रामपंचायत, पंचायत समिती व जिल्हा परिषदांमधून राज्यातून प्रथम, द्वितीय व तृतीय पुरस्कारासाठी फक्त तीन ग्रामपंचायती, तीन पंचायत समित्या व तीन जिल्हा परिषदा यांची मा.मंत्री (ग्राम विकास) यांच्या सहमतीने अंतिम निवड करेल. अंतिम निवड केलेल्या ग्रामपंचायती, पंचायत समित्या व जिल्हा परिषदांना राज्यस्तरावर स्व.श्री.यशवंतराव चव्हाण यांच्या जयंतीदिनी दिनांक १२ मार्च, २००८ रोजी बक्षिस वितरण समारंभ आयोजित करून राज्य व विभागस्तर अशा दोन्ही स्तरांवरील पुरस्कारांचे वितरण केले जाईल.

यासाठी होणारा खर्च मागणी क्रमांक एल-३, २५१५- इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम, १०१- पंचायती राज, ४१-सहाय्यक अनुदाने (०१) (०४) विशेष कार्यक्रम व ग्राम अभियान कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यामध्ये उत्कृष्ट काम केल्याबद्दल जिल्हा परिषदांना व पंचायत समित्यांना प्रोत्साहनपर अनुदाने (२५१५ ००६२) या लेखाशीर्षाखालील तरतूदीमधून भागविण्यात यावा. सदर खर्चाचे नियंत्रण अधिकारी विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग हे राहतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक 2007/114181752001 असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुनील चव्हाण)

विशेष कार्य अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) मा.प्रधान सचिव (जलसंधारण).
- २) मा.सचिव (ग्राम विकास व पंचायत राज).
- ३) विभागीय आयुक्त (सर्व).
- ४) उप सचिव (जलसंधारण).
- ५) उप सचिव (स्व.ग्रा.स्व.रो.यो.)
- ६) उप सचिव (माहिती व तंत्रज्ञान), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) उपायुक्त (आस्थापना), विभागीय आयुक्त (सर्व).
- ८) उपायुक्त (विकास), विभागीय आयुक्त (सर्व).
- ९) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व).
- १०) प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा (सर्व).
- ११) उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व).
- १२) उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत).
- १३) उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (महिला व बालकल्याण).
- १४) उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (प्रशासन).
- १५) जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व).
- १६) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- १७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र - १, मुंबई.
- १८) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र - २, नागपूर.
- १९) मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई.
- २०) उपमुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा (सर्व).
- २१) संचालक, लेखा व कोषागार, मुंबई.
- २२) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २३) कार्यासन क्र. वित्त-१, वित्त-७, वित्त-८, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २४) पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, कार्यासन क्र.पापु-१६, मंत्रालय, मुंबई.
- २५) निवड नस्ती, कार्यासन क्र.पंरा-१, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.